

WIADOMOŚCI BANKU POLSKIEGO

(DRUKOWANE JAKO RĘKOPIS).

TREŚĆ:

Położenie gospodarcze Polski w grudniu 1938 r.	str. 1	Bilanse brutto Banku Polskiego	str. 8
--	--------	--	--------

POŁOŻENIE GOSPODARCZE POLSKI

w grudniu 1938 r.

(Na podstawie informacji zebranych przez Biuro Ekonomiczne oraz sprawozdań Oddziałów).

W grudniu miał miejsce dalszy wzrost płynności na rynku pieniężnym. Spowodowane było to z jednej strony wzrostem wkładów oszczędnościowych oraz wycofaniem z produkcji części kapitałów obrotowych przez przedsiębiorstwa, w których sezon wytwórczy się zakończył, z drugiej zaś — obniżeniem się ogólnej kwoty udzielonych kredytów. To ostatnie zjawisko wywołane było zmniejszeniem popytu na kredyt. Wzrosły jednak sezonowe kredyty dla cukrowni, poza tym zaznaczyło się ze strony drobnego przemysłu i handlu poszukiwanie środków na wykup świadectw przemysłowych. Spłata pierwszej raty kredytów zastawowo-rolnych w instytucjach pośredniczących dokonana została terminowo, natomiast rolnicy nie wywiązali się częściowo z uregulowania należności na poczet układów konwersyjnych.

W okresie od 20 listopada do 20 grudnia stan wkładów i pozostałości na rachunkach bieżących w instytucjach akredytowanych w Banku Polskim powiększył się o 60·6 mln. zł. W bankach państwowych wzrost wyniósł 27·2 mln., w bankach prywatnych 10·6 mln., w komunalnych kasach oszczędności 19·9 mln. i w spółdzielniach kredytowych 2·9 mln. zł. Jeśli chodzi o rodzaje wkładów, to wkłady oszczędnościowe i terminowe wzrosły o 18·9 mln., bezterminowe i à vista o 37·0 mln., a rachunki bieżące o 4·7 mln. zł.

W Poczтовой Kasie Oszczędności wkłady oszczędnościowe wraz z dopisanymi za 1938 r. odsetkami wzrosły w grudniu o 32·6 mln. zł

(w tym czysty przyrost w grudniu ok. 14 mln.), a wkłady czekowe o 53·9 mln. zł.

Do wzrostu ogólnej kwoty wkładów przyczyniła się m. i. zarządzona przez Ministra Skarbu repatriacja wierzytelności polskich z zagranicy.

Ogólna suma kredytów w instytucjach akredytowanych zmniejszyła się między 20 listopada a 20 grudnia o 12·8 mln. zł, na co wpłynął zwłaszcza spadek kredytów udzielonych przez banki państwowe (o 11·2 mln. zł) oraz przez komunalne kasy oszczędności; w bankach prywatnych bowiem oraz w spółdzielniach kredytowych zaznaczył się pewien wzrost działalności kredytowej.

W pierwszych dniach stycznia 1939 r. otwarty został w Cieszynie Zachodnim oddział Banku Handlowego w Warszawie.

Rynek lokacyjny. Na giełdzie panowała w grudniu na ogół mocna tendencja zarówno dla papierów procentowych, jak i dla akcji. Uchwalenie przez Radę Ministrów projektów ustaw dotyczących ratalnej sprzedaży 3% Premiiowej Pożyczki Inwestycyjnej oraz zwolnienia od opodatkowania akcji Banku Polskiego i kuponów od nich wywarło korzystny wpływ na kursy tych walorów. Obniżenie z dniem 1 grudnia minimalnej kwoty transakcji potrzebnej dla zanotowania kursu w cedule Warszawskiej Giełdy Pieniężnej przyczyniło się do zwiększenia zainteresowania niektórymi rzadko dotychczas notowanymi papierami, zwłaszcza prowincjonalnymi listami zastawnymi.

W dziale pożyczek państwowych bez zmian utrzymały się kursy 4% pożyczki konsolidacyjnej (66—) i 5% pożyczki konwersyjnej (68'50). Zwyżkowała (o 50 gr. do 65—) 4½% pożyczka wewnętrzna oraz 3% premiova pożyczka inwestycyjna I Em. o 1'75 zł do 85'50 i II Em. o 1'87 zł do 84'50. Dolarówka obniżyła się o 25 gr do 42—. W dziale listów zastawnych zwyżkowały 4½% l. z. warszawskie ziemskie o 13 gr do 64'13, obniżyły się natomiast 5% l. z. warszawskie miejskie z 1933 r. o 75 gr do 71'50.

Oprocentowanie rzeczywiste i rentowność ważniejszych pożyczek państwowych i listów zastawnych kształtowały się w grudniu jak następuje:

Oprocentowanie rzeczywiste

	1937	1938					
	30. 12.	2. 12.	9. 12.	16. 12.	22. 12.	30. 12.	
4% konsolid. 1936 r. .	6'00	6'67	6'04	6'08	6'06	6'06	
4½% wewn. 1937 r. .	7'06	6'98	6'95	6'99	6'91	6'92	
5% konwers. 1924 r. .	7'46	7'30 ¹⁾	7'27 ²⁾	7'35	7'30 ³⁾	7'30	
4½% l. z. T. K. Z. W.	7'20	7'02	7'09	7'19	6'99	7'01	
5% l. z. T. K. m. W. .	7'33	6'90	6'93	6'91	6'87	6'99	

Rentowność

	1937	1938					
	30. 12.	2. 12.	9. 12.	16. 12.	23. 12.	30. 12.	
4% konsolid. 1936 r. .	6'94	7'06	7'03	7'09	7'06	7'06	
4½% wewn. 1937 r. .	8'21	8'20	8'17	8'21	8'12	8'14	
5% konwers. 1924 r. .	8'00	7'86 ¹⁾	7'83 ²⁾	7'93	7'87 ³⁾	7'87	
4½% l. z. T. K. Z. W.	7'34	7'16	7'23	7'33	7'13	7'15	
5% l. z. T. K. m. W. .	7'72	7'27	7'31	7'28	7'24	7'38	

Zainteresowanie akcjami było stosunkowo duże i dotyczyło zwłaszcza walorów bankowych i metalurgicznych. Kursy kształtowały się w zależności od przewidywań co do wypłaty dywidendy. Akcje Banku Polskiego notowane w końcu listopada po 131— podniosły się do 137'50, osiągnąwszy przejściowo kurs 139'50. Akcje Banku Handlowego zwyżkowały z 51— na 56'25, Norblina z 93'50 na 103—, Lilpopa z 91'50 na 95— a Starachowic z 44'25 na 47—.

Działalność kredytowa Banku Polskiego. Kwoty udzielonych kredytów oraz portfeli papierów procentowych (po uwzględnieniu wy-

¹⁾ Według kursu z 1. 12. 1938 r.

²⁾ " " " 5. 12. 1938 r.

³⁾ " " " 21. 12. 1938 r.

miany na listy zastawne T. K. Z. W. akceptów Zjednoczonego Banku Ziemiańskiego oraz pewnych przesunięć dokonanych w związku zamknięciem bilansu rocznego) wyniosły na koniec grudnia 1938 r. w porównaniu ze stanami na 30. 11. 38 oraz 31. 12. 37:

(w milionach zł)

	1937	1938	
	31. 12.	30. 11.	31. 12.
Portfel wekslowy. . . .	660'9	838'3	830'8
Portfel weksli zagran. ¹⁾	2'3	1'5	2'2
Bilety skarbowe zdysk. .	23'3	51'6	81'9
Pożyczki zabezp. zast. .	24'3	85'5	112'1
Dług Skarbu Państwa .	80'0	45'0	45'0
Razem kredyty . .	790'8	1.021'9	1.072'0
Papiery proc. własne . .	128'7	127'4	131'4
Papiery funduszu zapas.	88'8	88'6	88'5
Ogółem	1.008'3	1.237'9	1.291'9

Podział portfela wekslowego Banku Polskiego według podawców przedstawiał się jak następuje:

(w milionach zł)

	1937	1938	
	31. 12.	30. 11.	31. 12.
Banki	572'0	734'4	732'1
Komun. kasy oszczędn. .	13'0	14'7	12'3
Spółdzielnie kredytowe .	21'0	20'6	19'5
Ogółem inst. kred. .	606'0	769'7	763'9
Przemysł	37'0	46'9	44'8
Rolnictwo	4'1	3'1	2'9
Handel	11'0	16'2	16'9
Różne	2'8	2'4	2'3
Ogółem	660'9	838'3	830'8

W portfelu Banku Polskiego znajdowało się dnia 31 grudnia akceptów Banku Akceptacyjnego za 152'5 mln. zł, wobec 146'5 mln. na ultimo miesiąca poprzedniego. Kwota weksli rolniczo - zastawowych obniżyła się o 5'9 mln. do 36'5 mln. zł.

Obieg pieniędzy. Ogólna suma obiegu pieniężnego wynosiła na koniec grudnia 1.866'4 mln. zł, tj. o 38'3 mln. więcej niż przed miesiącem. Obieg biletów bankowych wzrósł o 33'4 mln. do 1.406'2 mln. zł, a monet srebrnych i bilonu o 4'9 mln. do 460'2 mln. zł.

¹⁾ Objęty pozycją bilansową „pieniądze zagraniczne i dewizy“.

Bilanse brutto Banku Polskiego

(w milionach złotych)

	31. XII. 1937 r.	30. XI. 1938 r.	1938 r.		
			g r u d z i e ń		
			I dekada	II dekada	III dekada
Aktywa					
1) Złoto	435·0	441·6	442·3	444·8	445·2
2) Pieniądze zagraniczne i dewizy	36·1	12·0	16·1	17·1	18·0
3) Polskie monety srebrne i bilon	32·5	32·4	33·2	43·4	28·0
4) Portfel wekslowy.	660·9	838·3	813·1	784·8	830·8
5) Bilety skarbowe zdyskontowane	23·3	51·6	56·1	62·3	81·9
6) Pożyczki zabezpieczone zastawami	24·3	85·6	74·0	84·2	112·1
7) Papiery procentowe własne . .	128·7	127·4	136·4	135·4	131·3
8) Papiery funduszu zapasowego.	88·8	88·6	88·6	88·6	88·5
9) Dług Skarbu Państwa	80·0	45·0	45·0	45·0	45·0
10) Nieruchomości	20·0	20·0	20·0	20·0	20·0
11) Inne aktywa	258·5	200·4	218·0	216·5	225·7
Pasywa					
1) Kapitał zakładowy	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0
2) Fundusz zapasowy	89·0	89·0	89·0	89·0	89·0
3) Obieg biletów bankowych. . .	1.059·5	1.372·8	1.347·5	1.336·5	1.406·2
4) Natychmiast płatne zobowiązania	359·7	195·3	220·7	239·4	251·1
a) rachunki żyrowe kas państwowych	35·5	9·1	12·6	14·5	1·4
b) pozostałe rachunki żyrowe .	259·1	146·2	162·3	175·4	204·7
c) różne rachunki	65·1	40·0	45·8	49·5	45·0
5) Inne pasywa	179·9	185·8	185·6	177·2	180·2
Suma bilansowa	1.788·1	1.942·9	1.942·8	1.942·1	2.026·5
Pokrycie obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań . . .	32·97%	30·08%	30·12%	30·14%	28·59%

Stopa dyskontowa $4\frac{1}{2}\%$, od pożyczek zastawowych $5\frac{1}{2}\%$ (od 18. 12. 1937 r.).

Ruch budowlany. Mimo nastania silnych mrozów ruch budowlany w Warszawie i większych miastach był do końca grudnia bardzo intensywny w związku z uwarunkowaniem ulg budowlanych od wykończenia fundamentów nowych budowli przed końcem roku. Wskutek silnego popytu na cegłę, w szeregu okręgów wyprzedały cegielnie całkowicie posiadane zapasy.

Przemysł węglowy. Wydobycie i zbyt węgla, poza Zaolziem, wyniosło w listopadzie:

(w tysiącach ton)

	1937 grudzień	1938	
		listopad	grudzień ¹⁾
Wydobycie	3.338	3.391	3.452
Zbyt w kraju	2.153	2.122	2.202
Eksport	1.000	1.099	1.053
Ogółem zbyt	3.153	3.221	3.255

Wydobycie i zbyt węgla były w grudniu nieco wyższe niż w listopadzie oraz w analogicznym miesiącu 1937 r. Zbyt węgla w kraju kształtował się pomyślnie jeśli chodzi o gatunki opałowe; w sprzedaży węgla przemysłowego zaznaczyło się pewne osłabienie. Zapotrzebowanie kolei wzrosło i wynosiło 120% normy miesięcznej. W grudniu dały się ponownie odczuć trudności transportowe, wywołane brakiem wagonów oraz mrozami.

Wskutek zwiększonego zbytu koksu na cele opałowe sytuacja w przemyśle koksowym była pomyślna.

Przemysł naftowy. Wydobycie ropy utrzymało się na poziomie miesiąca poprzedniego, przeróbka zaś w rafineriach oraz zbyt nieco się obniżyły. Cena ropy utrzymana została bez zmiany.

Hutnictwo żelazne. Produkcja hutnicza (z wyjątkiem przemysłu zaolziańskiego) wyraziła się w grudniu następującymi cyframi:

(w tysiącach ton)

	1937 grudzień	1938	
		listopad	grudzień ¹⁾
Surówka	73·2	73·5	66·5
Stal	128·3	115·9	89·1
Wyroby walcowane . .	82·2	85·9	77·7
Rury	6·2	6·9	5·6

¹⁾ Dane prowizoryczne.

Łącznie z produkcją Śląska Zaolziańskiego wytwórczość hutnicza wynosiła w grudniu, w porównaniu z miesiącem poprzednim:

(w tysiącach ton)

	listopad	grudzień ¹⁾
Surówka	101·5	97·3
Stal	153·3	132·4
Wyroby walcowane . .	116·0	111·3
Rury	9·6	8·0

Wytwórczość wszystkich działów hutnictwa żelaznego doznała w porównaniu z miesiącem poprzednim osłabienia. W związku z unieruchomieniem przez pewne przedsiębiorstwa niektórych działów produkcji (m. i. jednego wielkiego pieca) dokonane zostały redukcje personelu.

Kwota przydzielonych hutom przez Syndykat nowych zamówień wyniosła w grudniu 22·9 tys. ton, wobec 56·4 tys. ton w miesiącu poprzednim i 70·6 tys. ton w grudniu 1937 r. Różnica w stosunku do wymienionych miesięcy wynika głównie z tego, że przydzielone w nich były większe zamówienia Ministerstwa Komunikacji na materiał nawierzchni kolejowej. Napływ zamówień z rynku prywatnego kształtował się bowiem w grudniu w normalnych rozmiarach sezonowych. Na uwagę zasługuje poza tym stosunkowo znaczny wzrost zamówień fabryk drutu i gwoździ co przypisywane jest faktowi ukonstytuowania się w miesiącu sprawozdawczym wspólnego biura sprzedaży przetworów tej branży.

Hutnictwo cynkowe i ołowiane. Według prowizorycznych danych produkcja hutnictwa cynkowego i ołowianego przedstawiała się 1938 r. w porównaniu do roku poprzedniego (cyfry w nawiasach) jak następuje: cynk 107·4 tys. ton (107·2 tys. ton), blacha cynkowa 24·4 tys. ton (17·9 tys. ton), kwas siarkowy 225·1 tys. ton (213·7 tys. ton) oraz ołów surowy 20·0 tys. ton (17·6 tys. ton). Tak więc we wszystkich działach tego przemysłu osiągnięto w roku ubiegłym cyfry wytwórczości większe niż w 1937 r.

Przemysł metalowy. W fabrykach parowozów kwota zamówień ze strony Ministerstwa Komunikacji utrzymana została na 1939 r.

¹⁾ Dane prowizoryczne.

w szczupłych ramach z roku ubiegłego. Ministerstwo wstrzymało udzielanie zaliczek na budowę wagonów, zapewniając równocześnie fabryki, że utrzyma swoje zakupy w ramach przeszłorocznych. Postępowanie to stoi w związku z pogorszeniem się stanu finansowego kolei. Fabryka chrzanowska dostarczyła kolejom bułgarskim trzy parowozy dla pociągów pośpiesznych.

W dziale motoryzacyjnym koniunktura była pomyślna, dotyczyło to również fabryk sprzętu wojskowego.

Brak zamówień dawał się odczuć w dziale budowy mostów i konstrukcyj żelaznych. Oferty Zakładów Trzynieckich były o 40—50% tańsze od pozostałych.

Fabryki obrabiarek zatrudnione były przy wykonywaniu dawnych zamówień, nowe zlecenia dopływały słabiej.

Przemysł chemiczny. Wobec rozpoczęcia produkcji sztucznego kauczuku „ker“ przez fabrykę w Dębicy ustalone zostało, że w okresie najbliższych czterech miesięcy — celem rozszerzenia zastosowania tej namiastki — importer każdych 100 kg kauczuku naturalnego zobowiązany będzie nabyć 1·5 kg kauczuku sztucznego.

Przemysł drzewny. W grudniu tartaki zwoziły drzewo z lasów, przygotowując się do nadchodzącego sezonu produkcji. O ile zbyt na rynku krajowym zapowiada się w 1939 r. na ogół pomyślnie, o tyle perspektywy eksportowe oceniane są niekorzystnie. Wynika to z jednej strony ze zniżkowej tendencji cen na rynkach odbiorczych, pogłębionej spadkiem kursu funta, z drugiej zaś — zmniejszonym zapotrzebowaniem drewna przez importerów. Czynniki te dały się odczuć w ostatnich miesiącach 1938 r. Ceny drzewa na pniu uległy obniżeniu.

Przemysł spożywczy. W związku z okresem przedświątecznym wzrosło zatrudnienie młynów. Intensywnie pracował również przemysł czekoladowy.

Fabryki przetworów ziemniaczanych Luban — Wronki zakończyły główny sezon, wykonawszy w 100% plan produkcji.

Podobnie jak w roku ubiegłym, fabryki konserw szprotowych odczuwały silny brak surowca, zarówno z polskich połowów jak i z importu. Korzystnie kształtowała się działalność

eksportowa jednej z wileńskich fabryk konserw, która ulokowała za granicą poważniejsze ilości konserw drobiowych, grzybów oraz jagód i ziół leczniczych.

Przemysł cukrowniczy. W związku ze słabszymi zbiorami i mniejszą zawartością cukru w burakach wytwórczość cukru w kampanii 1938/39 była — wbrew planom produkcji — nieco niższa niż w r. ub. Wyprodukowano mianowicie ok. 4.912 tys. kwintali cukru białego (wobec 5.059 w kampanii poprzedniej), podczas gdy kontyngenty cukru wyznaczone były łącznie na 5.150 tys. q.

Kontyngenty na kampanię następną zostały poważnie podwyższone, m. i. w celu utworzenia zapasów cukru.

Spożycie cukru w kraju wzrosło w grudniu w porównaniu z analogicznym miesiącem 1937 r. o 9·9%. W pierwszych trzech miesiącach bieżącej kampanii rozchód cukru z kontyngentu wewnętrznego był o 11·4% wyższy niż w podobnym okresie kampanii poprzedniej.

Przemysł włókienniczy. W 1939 r. przemysł bawełniany zużyć ma 3·5 tys. ton kotoniny. Premia za przerób kotoniny przez przemysł zrzeszony wynosić będzie 1 zł za 1 kg kotoniny, przy równoczesnym zwiększeniu o 1 kg przydziału bawełny. Przy stosowaniu sztucznego włókna ciętego (z celulozy) premia wynosić będzie 25 gr od 1 kg.

W okręgu łódzkim produkcja była, w związku z okresem międzysezonowym, ograniczona. Obroty natomiast były na ogół ożywione, co pozwoliło hurtownikom obostrzyć warunki płatności. Ceny utrzymały się bez zmian.

Rok 1938 zakończył się w wielkich zakładach włókienniczych wzrostem produkcji oraz zbytu w porównaniu do roku poprzedniego.

W okręgu białostockim uruchomienie zespołów przedziałniczych obniżyło się w grudniu z przyczyn sezonowych do 75%, wobec 105% w listopadzie, utrzymując się na poziomie analogicznego miesiąca 1937 r. Fakt ten wskazywałby może na zakończenie okresu spadku zatrudnienia przemysłu białostockiego, spowodowanego załamaniem eksportu.

W okręgu bielskim fabryki sukna i tkanin czesankowych zakończyły w grudniu produkcję materiałów letnich. Stan zamówień, wobec nieznacznych zapasów u kupców, był

zadowalający. Ceny utrzymały się na poziomie przeszłorocznym, wypłacalność odbiorców jest jednak słabsza. Zamówienia z zagranicy hamowane są rozpiętością cen, które w krajach będących normalnymi klientami przemysłu bielskiego kształtują się o ok. 20% niżej niż w Polsce.

W przemyśle jutowym w Częstochowie przeprowadzono z pomyślnym rezultatem próby dodania 10% lnu do przędzy jutowej. Przędzalnie i tkalnie juty, wobec dużej ilości zamówień m.i. eksportowych, pracowały w listopadzie i grudniu w godzinach nadliczbowych.

Wskaźnik ogólny produkcji przemysłowej (z usunięciem sezonowości) podniósł się w listopadzie w porównaniu z październikiem o 1·8 punkta do 120·2, wobec 114·5 w listopadzie 1937 r.

Stan zatrudnienia w górnictwie, hutnictwie oraz większym i średnim przemyśle przetwórczym i zakładach użyteczności publicznej wynosił w końcu listopada 870 tys. osób, wobec 897 tys. w październiku, a 818 tys. w analogicznym miesiącu 1937 r. Zmniejszenie zatrudnienia nosiło charakter sezonowy i miało miejsce zwłaszcza w przemysłach spożywczym, mineralnym, włókienniczym, drzewnym i budowlanym.

W grudniu stan zatrudnienia w przemyśle doznał dalszego obniżenia. Równocześnie — z powodu ukończenia sezonu budowlanego — zwolnieni zostali robotnicy zatrudnieni na robotach publicznych. Akcja pomocy zimowej dla bezrobotnych i ich rodzin została w sezonie bieżącym rozszerzona, do czego przyczynił się wzrost wpływów na rzecz tej instytucji.

Przeciętna dzienna załadowania wagonów 15-tonowych wynosiła w listopadzie 19·8 tys. wobec 18·9 tys. w październiku i 17·7 tys. w analogicznym miesiącu 1937 r. Wzrost przewozów w porównaniu z miesiącem poprzednim przypadał zwłaszcza na przewozy buraków cukrowych i węgla.

W grudniu oddany został do użytku most drogowo-kolejowy przez Wisłę w Płocku, który umożliwił uruchomienie bezpośredniej komunikacji między Łodzią i Kutnem a Sierpcem i Brodnicą.

Liczba zarejestrowanych pojazdów mechanicznych powiększyła się w 1938 r. o 9·8 tys. (do 54·0 tys.), w czym 7·3 tys. samochodów

(do 40·4 tys.). Ilość samochodów ciężarowych wzrosła o 1·8 tys. (do 8·6 tys.).

W 1938 r. sprzedano 14·2 tys. nowych pojazdów, w czym 11·1 tys. samochodów.

Handel. Obroty handlowe — w związku z okresem przedświątecznym — doznały w grudniu dużego zwiększenia, do czego przyczyniło się również opóźnienie sezonu zimowego z powodu długotrwałej cieplej pogody. Wg. sprawozdań większości Oddziałów obroty handlowe były w grudniu na ogół znacznie wyższe niż w analogicznym miesiącu r. ub. Dotyczy to zwłaszcza branży kolonialno-spożywczej, oraz obuwniczej, odzieżowej i manufakturowej. Pomyślny przebieg sprzedaży przyczynił się do zwiększenia zasobów gotówkowych handlu.

W Wilnie odbyły się w miesiącu sprawozdawczym aukcje futrzane na lisy srebrzyste krajowej hodowli. Skonstatowano na nich podwyższenie jakości towaru, co przyczyniło się do wzrostu cen płaconych hodowcom.

W grudniu podpisany został układ handlowy z Litwą. Zawarty został również układ z Czecho-Słowacją dotyczący regulowania wzajemnych zobowiązań handlowych i finansowych.

Wskaźnik kosztów utrzymania rodziny robotniczej w Warszawie obliczony został za grudzień na 60·8, wobec 60·6 w miesiącu poprzednim, a 62·1 w grudniu 1937 r.

Ogólny wskaźnik cen hurtowych wynosił w listopadzie 54·6, wobec 54·8 w miesiącu poprzednim i 58·4 w listopadzie 1937 r.

Handel zagraniczny. Obroty handlu zagranicznego doznały w grudniu dalszego powiększenia zarówno po stronie przywozu, jak i wywozu, przy czym dodatnie saldo wzrosło lekko do + 10·7 mln. zł, wobec + 9·8 mln. zł w listopadzie, a — 2·1 mln. zł w analogicznym miesiącu 1937 r. Przywóz wyraził się sumą 112·1 mln. zł, a wywóz 122·8 mln. zł. Zwiększył się zwłaszcza wywóz zbóż, w przywozie zaś wzrósł m. i. import owoców oraz tworzyw i fabrykatów metalowych.

Obroty zamorskie portu w Gdyni wyniosły w grudniu 776·3 tys. ton, wobec 839·1 tys. ton w miesiącu poprzednim i 795·8 tys. ton w grudniu 1937 r.

Ogólne obroty towarowe portu w Gdyni osiągnęły w 1938 r. 9.311·3 tys. ton, wzrosły więc o 1·3% w stosunku do roku poprzedniego.

Wywóz zamorski przez Gdynię wzrósł o 4·9%, natomiast obroty w przywozie obniżyły się o 11·4%.

Obroty towarowe portu w Gdańsku wyniosły w 1938 r. 7.127·2 tys. ton, t. j. o 1·0% mniej niż w roku poprzednim.

S/S Polonia linii Gdynia — Ameryka sprzedany został na złom do Włoch. Trzy prywatne przedsiębiorstwa maklerskie w Gdyni zamówiły wspólnie w Holandii trzy statki handlowe dla żeglugi na Bałtyku i Morzu Północnym.

Kronika ustawodawstwa. Z ważniejszych ustaw i rozporządzeń gospodarczych i finansowych, wydanych w grudniu 1938 r. wymienić należy:

Rozporządzenie Ministra Skarbu
z dnia 16 listopada 1938 r.
(Dz. U. R. P. Nr 93 z 1. 12. 38)

wydane w celu wykonania ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o ulgach inwestycyjnych.

Rozporządzenie Ministra Skarbu
z dnia 28 listopada 1938 r.
(Dz. U. R. P. Nr 94 z 2. 12. 38)

o pomocy Skarbu Państwa dla instytucji wiezycielskich, zawierających układy konwersyjne oraz o zrównaniu warunków spłat w układach konwersyjnych, zawartych przed dniem 1 grudnia 1934 r. z dłużnikami zaliczonymi następnie do posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy C.

Rozporządzenie Ministra Skarbu
z dnia 21 listopada 1938 r.
(Dz. U. R. P. Nr 95 z 7. 12. 38)

o zmianie przepisów wykonawczych do prawa celnego.

Rozporządzenie Ministra Skarbu
z dnia 30 listopada 1938 r.
(Dz. U. R. P. Nr 95 z 7. 12. 38)

ustalające termin, od którego waluta czeska przestaje być prawnym środkiem płatniczym na ziemiach, odzyskanych w listopadzie 1938 r. w Czadeckim, w Jaworzynie Spiskiej, w Piecinach, w dolinie Popradu oraz źródłowisku Udawy.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Ref. Roln.
z dnia 3 grudnia 1938 r.
(Dz. U. R. P. Nr 98 z 17. 12. 38)

w sprawie wykonania dekretu Prezydenta R. P. o regulowaniu gospodarki cukrowej i buraczanej.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Ref. Roln.
z dnia 14 grudnia 1938 r.
(Dz. U. R. P. Nr 101 z 23. 12. 38)

o rejonach produkcji oraz o kontyngencie wewnętrznym i zapasie cukru na okres kampanijny 1939/40.

Bilanse brutto Banku Polskiego

(w milionach złotych)

	31. XII. 1937 r.	30. XI. 1938 r.	1 9 3 8 r.		
			g r u d z i e ń		
			I dekada	II dekada	III dekada
Aktywa					
1) Złoto	435·0	441·6	442·3	444·8	445·2
2) Pieniądze zagraniczne i dewizy	36·1	12·0	16·1	17·1	18·0
3) Polskie monety srebrne i bilon	32·5	32·4	33·2	43·4	28·0
4) Portfel wekslowy.	660·9	838·3	813·1	784·8	830·8
5) Bilety skarbowe zdyskontowane	23·3	51·6	56·1	62·3	81·9
6) Pożyczki zabezpieczone zastawami	24·3	85·6	74·0	84·2	112·1
7) Papiery procentowe własne . .	128·7	127·4	136·4	135·4	131·3
8) Papiery funduszu zapasowego.	88·8	88·6	88·6	88·6	88·5
9) Dług Skarbu Państwa	80·0	45·0	45·0	45·0	45·0
10) Nieruchomości	20·0	20·0	20·0	20·0	20·0
11) Inne aktywa	258·5	200·4	218·0	216·5	225·7
Pasywa					
1) Kapitał zakładowy	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0
2) Fundusz zapasowy	89·0	89·0	89·0	89·0	89·0
3) Obieg biletów bankowych. . .	1.059·5	1.372·8	1.347·5	1.336·5	1.406·2
4) Natychmiast płatne zobowiązania	359·7	195·3	220·7	239·4	251·1
a) rachunki żyrowe kas państwowych	35·5	9·1	12·6	14·5	1·4
b) pozostałe rachunki żyrowe .	259·1	146·2	162·3	175·4	204·7
c) różne rachunki	65·1	40·0	45·8	49·5	45·0
5) Inne pasywa	179·9	185·8	185·6	177·2	180·2
Suma bilansowa	1.788·1	1.942·9	1.942·8	1.942·1	2.026·5
Pokrycie obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań . . .	32·97%	30·08%	30·12%	30·14%	28·59%

Stopa dyskontowa 4½%, od pożyczek zastawowych 5½% (od 18. 12. 1937 r.).

WIADOMOŚCI BANKU POLSKIEGO

DZIAŁ URZĘDOWY

RUCH SŁUŻBOWY

Odznaczenia.

Pan Prezes Rady Ministrów nadał:

Srebrny Krzyż Zasługi

Bogdanowi Prokopczycowi, urzędnikowi Oddziału we Lwowie
za zasługi na polu pracy społecznej.

(Monitor Polski Nr 286 z 15. 12. 1938 r.)

Przeniesienia na stanowiskach kierowniczych.

Wilczyński Wacław, Zast. Dyr. Oddz. w Gnieźnie do Oddz. w Częstochowie.

Przeniesienia.

Antosz Adam,	urzędnik	z Sosnowca	do Przemyśla,
Bogocz Albin,	"	" Częstochowy	" Zamościa,
Giedgowd Leon,	"	" Tarnowa	" Krakowa,
Jedliczka Mieczysław,	"	" Łucka	" Rzeszowa,
Olszewski Kazimierz,	"	" Brześćcia	" Tomaszowa Mazow.,
Siewierski Józef,	"	" Lwowa	" Tarnowa,
Zieliński Konstanty,	"	" Równego	" Sosnowca,
Rezmer Kazimierz,	biuralista	" Oddz. Gł.	" Leszna,
Świętojański Władysław,	"	" Radomia	" Tomaszowa Mazow.,
Zastawny Stefan,	"	" Tomaszowa	" Wydz. Administracyjnego,
Kwiecińska Maria,	biuralistka	" "	" "
Sroczyńska Róża,	"	" Krakowa	" Katowic,
Brzeziński Antoni,	mech. pal.	woźny ze Lwowa	" Łomży,
Dąbrowski Stanisław,	woźny	z Wydz. Admin.	" Oddz. Głównego,
Drozdowski Stanisław,	woźny-doz.	" Jasła	" Płocka,
Endruszkiewicz Wincenty,	"	" Sosnowca	" Łucka,
Juszkiewicz Lucjan,	pal.-doz.	" Tarnopola	" Kołomyi,
Kłonica Franciszek,	woźny-doz.	" Płocka	" Pińska,
Maryniak Zbigniew,	"	" Kołomyi	" Sosnowca,
Rafał Bronisław,	"	" Łomży	" Grudziądz,
Rosolak Michał,	woźny	" Oddz. Gł.	" Wydz. Administracyjnego,
Rozpondek Jan,	woźny-pal.	" Grudziądz	" Częstochowy,
Wąsak Jan,	"	" Tomaszowa	" Poznania,
Zborowski Kazimierz,	woźny mech.	" Poznania	" Jasła.

Przyjęcia.

mgr Dyliński Janusz,	kandydat na urzędnika do Oddz. Głównego,
Kurek Helena,	kandydatka na biuralistkę do Oddz. w Krakowie,
Billich Julian,	kontraktowy biuralista do Wydz. Administracyjnego,
Gerbin Brunon,	kandydat na woźnego do Oddz. w Bielsku,
Iwanowski Zygmunt,	„ „ woźn. dozorcę do Oddz. w Radomiu,
Lenczewski Józef,	„ „ wartownika do Wydz. Administracyjnego,
Nawrocki Jan,	„ „ woźn. doz. do Oddz. w Tomaszowie Maz.
Wałęga Zygmunt,	„ „ „ „ „ „ „ Drohobyczu.

Zwolnienia.

Możdżanowski Henryk, kontraktowy goniec Oddziału w Poznaniu.

Emerytowania.

Garniewicz Jerzy,	biuralista Oddziału w Wilnie,
Walter Piotr,	„ (ekspert kruszców) Skarbcza Emisyjnego,
Klimaszewski Julian,	monter-palacz Oddziału w Pińsku,
Woźniak Adam,	woźny Oddziału w Częstochowie.

Zmarli.

Pieńkowski Jan, urzędnik Oddziału w Lublinie.

Nowe formularze.

Nr. formularza	NAZWA FORMULARZA	Termin przechowywania		Rodzaj formularza	Przeciętna ilość formularzy, potrzebna w Oddziale		U w a g a
		mie- sięcy	lat		mie- sięcz- nie	rocz- nie	
Centr. 271	Asygnariusz przychodowy złota (żółty)		10 kopia 1	blok			tylko Skarbiec Emisyjny w miarę potrzeby
Centr. 272	Asygnariusz rozchodowy złota (różowy)		10 kopia 1	blok			„ „
Centr. 390	Zbiornik: warrantów, odsetek od warrantów i odsetek dotyczących następnego roku		3	arkusz		500	Dział II
Centr. 446	Zbiornik: lokat funduszu emerytalnego, odsetek od lokat funduszu emerytalnego oraz tymczasowego rachunku zysków i strat		3	karton		500	Dział II
Centr. 447	Zbiornik: odsetek od papierów funduszu zapasowego, papierów funduszu zapasowego, dochodów i zysków funduszu zapasowego		3	„		500	Dział II
Centr. 452	Kontrola reklamacji wysłanych przez Centralną Księgowość do Oddziałów		3	kartka			Biuro Centralne w miarę potrzeby

Z Biblioteki Banku Polskiego.

W czasie od 1 do 31 stycznia r. b. włącznie, Biblioteka nabyła lub otrzymała, poza zakupionymi na stałe do użytku Wydziałów, następujące wydawnictwa:

171/47 <i>H. Arnold dr</i>	— Das Gesetz über Abwertungsgewinne, Berlin 1937.
166/44 <i>W. R. Burgess</i>	— Interpretations of Federal Reserve Policy in the Speeches and Writings of Benjamin Strong, New York 1930.
162/47 <i>E. Frey dr</i>	— Der englische Kapitalmarkt, Zurich 1938.
166/45 <i>Germain Martin</i>	— Histoire économique et financière de la France, Paris 1937.
4/58 <i>St. Głębiński</i>	— Historia ekonomiki t. I, Lwów 1939.
54/24 <i>M. Grabski</i>	— Wkłady (pieniądz bankowy) i pocztowe kasy oszczędności, Warszawa 1938.
5/61 <i>A. H. Hansen</i>	— Full Recovery or Stagnation, London 1938.
171/46 <i>R. G. Hawtrey</i>	— La circulation monétaire et le crédit, Paris 1935.
166/42 <i>K. Hedinger</i>	— Polska polityka zbożowa, Poznań 1939.
167/50 <i>F. Hilchen dr</i>	— Żegluga morska, Warszawa 1939.
162/46 <i>H. G. Hemmerling dr</i>	— Die Kreditbanken und die Wirtschaftskrise in Polen (1929—1936), Bydgoszcz 1938.
171/11-a <i>T. Hauser</i>	— Polityka gospodarcza III Rzeszy, II część — Bankowość w III Rzeszy, Lwów 1939.
162/49 <i>J. Ignaszewski</i>	— U źródeł nowej doktryny polskiego hutnictwa żelaznego, Warszawa 1938.
166/38 <i>S. Jevons</i>	— La monnaie et le mercantilisme de l'échange, Paris 1891.
70/23 <i>H. Krämer dr</i>	— Die Wechselbeziehungen zwischen Wirtschaftsstruktur und Aussenhandel, Leipzig 1938.
171/45 <i>H. Laufenburger</i>	— L'Intervention de l'état en matière économique, Paris 1939.
166/43 <i>B. Lemaistre</i>	— Les monnaies bloquées, Paris 1936.
167/49 <i>F. A. Mann</i>	— The Legal Aspect of Money, London 1938.
171/44 <i>R. Mossé</i>	— L'Economie collectiviste, Paris 1939.
3/58 <i>H. S. Miller</i>	— Price Control in Fascist Italy, New York 1938.
70/24 <i>R. Nogaro</i>	— La Méthode de l'Economie politique, Paris 1939.
166/40 <i>J. D. Paris</i>	— Monetary Policies of the United States 1932—1938, New York 1938.
163/41 <i>A. Piatier</i>	— Le contrôle des devises dans l'économie du III Reich, Paris 1937.
166/39 <i>T. Reinach</i>	— L'invention de la monnaie, Paris 1894.
*) <i>Ch. Rist</i>	— Tableaux de l'économie française 1910—1934, Paris S. A.
162/50 <i>R. Seeborn Rowntree</i>	— The Human Factor in Business, London 1938.
3/59 <i>P. Sloan</i>	— Russia without illusions, London 1938.
4/60 <i>J. K. Sondel dr</i>	— Zmniejszający się przychód z ziemi i środki przeciwdziałania, Lwów 1939.
166/41 <i>H. Schickhaus dr</i>	— Währungsausgleichsfonds, Hamburg 1938.
156/20 <i>S. Srokowski</i>	— Geografia gospodarcza Polski, 2-gie wydanie, Warszawa 1939.
162/48 <i>H. Schacht dr</i>	— „Finanzwunder“ und „Neuer Plan“, Berlin 1938.
163/40 <i>A. E. Taylor</i>	— The Balance of International Payments of the United States in 1936, 1937, Washington 1937/38.
70/25 <i>E. Varga</i>	— Deux systèmes, économie socialiste et économie capitaliste, Paris 1938.
60/31 <i>Wyd. Ligi Narodów</i>	— Etude sur les politiques nationales de l'alimentation 1937/38, Genewa 1938.
60/32 „ „ „	— Rapport sur les systèmes de crédit agricole et d'assurances agricoles, Genewa 1938.

110/21,22

—

— Bibliographie der Staats und Wirtschaftswissenschaften
1937 i 1938, Berlin 1937/38.

*)

— Encyklopedia Wojskowa 6 tomów, Warszawa 1931/37.

Uwaga: Książki oznaczone *) nie są wypożyczane i można z nich korzystać jedynie na miejscu w Bibliotece.

Z Biblioteki Banku Polskiego w ciągu 1938 roku korzystało 340 osób, czyli o 21 osób więcej niż w 1937 r.; książek wydano 3230 (poza czasopismami i wydawnictwami urzędowymi), czyli o 338 więcej niż w 1937 r.

W dniu 1.I.1939 r. księgozbiór Biblioteki Banku wynosił 7089 dzieł, łącznie z oprawionymi czasopismami i książkami zakupionymi na stałe do użytku Wydziałów Dyrekcji (bez bibliotek w Oddziałach).

W ciągu 1938 roku przybyło 517 książek i czasopism.